

Ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-079-и назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати кори диссертатсионии Юсуфзода Авази Нурали дар мавзуи «Нақш ва мавқеи элитаи илмӣ дар ҳаёти сиёсии ҷомеа (дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ.

Мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии мазкур ба яке аз масъалаҳои муҳим ва муҳимми илмҳои сиёсӣ бахшида шудааст. Дар шароити муосир, ки ҷомеаи ҷаҳонӣ бо таҳдидҳои нави геополитикӣ, рушди босуръати технологияҳои иттилоотӣ, густариши равандроҳои ҷаҳонишавӣ ва ташаккули ҷомеаи донишбунёд рӯ ба рӯ мебошад, масъалаи муайян намудани ҷойгоҳ ва нақши элитаи илмӣ дар ҳаёти сиёсии ҷомеа аҳамияти махсус касб менамояд. Аз ин нуктаи назар, интиҳоби мавзӯ аз ҷониби доктараб саривақтӣ ва аз ҷиҳати назариявӣ амалӣ асоснок мебошад.

Дар автореферат муҳаббатҳои мавзӯ ба таври мантиқӣ ва илмӣ асоснок гардида, муаллиф нишон медиҳад, ки элитаи илмӣ ҳамчун неруи зеҳнӣ ва тавлидкунандаи дониш метавонад дар таъмини рушди устувори давлат, таҳкими амнияти миллӣ, муқовимат ба хурофот, ифротгароӣ ва терроризм, инчунин дар ташаккули афкори ҷамъиятӣ ва фарҳанги сиёсӣ нақши муассир дошта бошад (саҳ. 3).

Таҳлили дараҷаи омӯзиши мавзӯ нишон медиҳад, ки муаллиф доираи васеи адабиёти илмии олимони хориҷӣ ва ватаниро мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар автореферат саҳми муҳаққиқони мактаби сиёсии ғарбӣ, русиягӣ ва ватанӣ дар таҳқиқи масъалаҳои элитаи илмӣ, ҷомеаи илмӣ ва нақши илм дар рушди ҷомеа ба таври низомнок баррасӣ гардидааст. Ин ҳолат аз омодагии ҳуби назариявӣ доктараб ва азхудкунии васеи манбаъҳои илмӣ шаҳодат медиҳад.

Мақсад, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот бо ҳамдигар мутобиқ буда, ба таври дақиқ муайян шудаанд. Асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқот низ мувофиқ ба талаботи корҳои илмии соҳаи сиёсатшиносӣ интиҳоб гардидаанд. Истифодаи усулҳои таҳлили муқоисавӣ, институтсионалӣ, сохторӣ-функционалӣ ва кейс-стади барои расидан ба натиҷаҳои илмӣ пешниҳодшуда мусоидат намудааст.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф бори аввал дар илмҳои сиёсии ватанӣ масъалаи нақш ва мавқеи элитаи илмиро дар ҳаёти сиёсии ҷомеаи Тоҷикистон ба таври маҷмӯӣ таҳқиқ намудааст. Дар диссертатсия хусусиятҳои назариявӣ концептуалии элитаи илмӣ, вазифаҳои он дар низомии муносибатҳои ҷамъиятӣ, саҳми элитаи илмӣ дар муқовимат ба

радикализм, экстремизм ва терроризм, инчунин марҳилаҳои ташаккули элитаи илмӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил гардидаанд.

Нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшуда дорои мазмуни илмӣ буда, мантиқан аз муҳтавои таҳқиқот бармеоянд. Хусусан, андешаҳои муаллиф вобаста ба нақши элитаи илмӣ дар ташаккули афкори ҷамъиятӣ, таҳияи сиёсати давлатӣ ва таъмини амнияти миллӣ аҳамияти назариявӣю амалӣ доранд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки хулоса ва тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд хангоми тақмили сиёсати давлатӣ дар самти рушди илм, баланд бардоштани нақши олимон дар ҷомеа, таҳияи стратегияҳои рушди илм ва инноватсия, инчунин дар фаъолияти мақомоти давлатӣ ва муассисаҳои илмӣ истифода шаванд.

Автореферат аз муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, се боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат буда, сохтори он ба талаботи Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, таҳти №493 тасдиқ гардидааст, ба расмӣ дароварда шудааст.

Дар боби якуми диссертатсия муаллиф масъалаҳои назариявӣ ва концептуалии элитаи илмиро таҳлил намуда, моҳият, сохтор ва вазифаҳои онро дар ҷомеаи муосир муайян кардааст. Дар ин қисмат равишҳои муҳталифи илмӣ нисбат ба мафҳуми элитаи илмӣ баррасӣ гардида, фарқияти мафҳумҳои «элитаи илмӣ», «ҷамъияти илмӣ» ва «зиёӣёни илмӣ» ба таври асоснок нишон дода шудаанд. Муаллиф инчунин сохтори элитаи илмӣ, меъёрҳои расмӣ ва ғайрирасмӣи арзёбии мақоми олимон ва нақши онҳо дар ташаккули сиёсати давлатӣ таҳлил намудааст.

Боби дуюми диссертатсия ба таҳқиқи нақши олимону донишмандон дар мубориза бо хурофот, ҷаҳолат, радикализи динӣ, экстремизм ва терроризм бахшида шудааст. Муаллиф саҳми элитаи илмиро дар ташаккули ҷаҳонбинии илмӣ, баланд бардоштани маърифати аҳоли ва рушди тафаккури интиқодӣ муҳим арзёбӣ намудааст. Дар ин қисмат масъалаҳои оммавигардонии донишҳои илмӣ, ҳамкории элитаи илмӣ бо низоми маориф ва нақши онҳо дар таъмини амнияти маънавию иттилоотӣ ҷомеа таҳлил гардидаанд.

Дар боби сеюми диссертатсия муаллиф масъалаҳои ташаккул ва дурнамои рушди элитаи илмиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил намуда, роҳҳои баланд бардоштани нақши онҳо дар ҳаёти сиёсии ҷомеаро нишон додааст. Дар ин қисмат омилҳои таъсиррасон ба рушди элитаи илмӣ, масъалаҳои иштироки олимон дар таҳияи сиёсати давлатӣ, рушди фаъолияти инноватсионӣ ва тақмили ҳамкории илм ва сиёсат мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Муаллиф инчунин тавсияҳои амалӣ ҷиҳати баланд бардоштани самаранокии фаъолияти элитаи илмӣ ва истифодаи иқтидори зеҳнии онҳо дар идоракунии давлатӣ пешниҳод намудааст.

Ҳамчунин, хулоса ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи муаллиф аз муҳтавои таҳқиқот мантиқан бармеоянд ва хусусияти илмию амалӣ доранд. Муаллиф дар асоси таҳлили масъалаҳои назариявӣ ва амалии мавзӯ роҳҳои баланд

бардоштани нақш ва мавқеи элитаи илмиро дар ҳаёти сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намуда, зарурати таҳкими ҳамкориҳои илм ва сиёсат, рушди инфрасохтори илмӣ, дастгирии олимони ҷавон ва ҷалби фаъоли доираҳои илмӣ ба раванди таҳия ва қабули қарорҳои сиёсиро асоснок кардааст. Тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои илмӣ ва таълимӣ, инчунин ҳангоми таҳияи стратегияҳо ва барномаҳои давлатии рушди илм ва инноватсия истифода шаванд.

Дар баробари дастовардҳои назаррас, дар автореферат баъзе нуқсонҳои ҷузъӣ низ ба назар мерасанд:

1. Хуб мешуд, агар дар таҳқиқот истифодаи таҷрибаи давлатҳои пешрафта оид ба ҷалби элитаи илмӣ ба раванди идоракунии давлатӣ ва қабули қарорҳои сиёсӣ нишон дода мешуд.

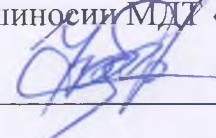
2. Дар қисмати амалии таҳқиқот истифодаи маълумоти омӯрӣ ва таҳлилҳои воқеии марбут ба таҷрибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон боз ҳам васеътар мебуд, мувофиқи мақсад арзёбӣ мегардид.

Аммо эродҳои зикршуда хусусияти тавсиявӣ дошта, ба аҳамияти илмӣ ва арзиши умумии диссертатсия таъсири манфӣ намерасонанд.

Дар маҷмуъ, бо дарназардошти аҳамияти илмӣ, навоҳарии таҳқиқот, асоснокии ҳулосаҳо ва саҳми муаллиф дар рушди сиёсатшиносии ватанӣ, чунин мешуморем, ки Юсуфзода Авази Нурали сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2. Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ мебошад.

Муқарриз:

доктори фалсафа (PhD)-доктор
аз рӯйи ихтисоси 6D050200-Сиёсатшиносӣ
ассистенти кафедраи фанҳои
ҷомеашиносии МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино»

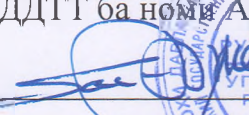
 Тошов Х.М.

Суроғай муқарриз:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш.Душанбе, кӯчаи Сино 64/60.
Тел.: (+992) 93-442-77-07

Имзои Тошов Х.М.-ро тасдиқ мекунам.

Садори Раёсати рушди кадрҳои
МДТ «ДДТТ ба номи Абуалӣ ибни Сино»

 Сафарзода Б.И.

Суроғай муассиса:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш.Душанбе, Сино 29-31.
Тел.: (+992 37) 22353496;
E-mail: info@tajmedun.tj

«21» 05 соли 2026